

Bavo Dhooge

SALAMANDER

SCHOT IN HET DONKER

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

één

“L’histoire se répète.”

“Ik heb een steen verlegd, in een rivier op aarde.”

- BRAM VERMEULEN

“Ooit had men het over het gele, het zwarte en het rode gevaar, maar dat waren tenminste mensen, en van mensen kunnen we ons bij benadering voorstellen wat ze willen. Maar ook al hebben we er nog geen idee van hoe en waartegen de mensheid eigenlijk genoodzaakt zal zijn zich te verdedigen, één ding moge in elk geval duidelijk zijn: als aan de ene kant de Salamanders staan, zal aan de andere kant de héle mensheid staan.”

- UIT: OORLOG MET DE SALAMANDERS

Proloog

Om half acht op een zondagochtend stond een witte Volkswagen bestelwagen te wachten aan een kleine rotonde aan de rand van het Brusselse stadscentrum, dat nog niet helemaal was ontwaakt. Achter het stuur zat een jongeman met een lichtjes krullende kuif en een gemillimeterd ringbaardje een sigaret te roken, terwijl hij over het dashboard door het raam keek. In een andere wagen, een gele Mercedes bestelwagen die onderweg was, zaten drie mannen op de achterbank en vooraan, naast de bestuurder, een man die Joachim Klaus heette. Toen de wagen de rotonde kwam opgereden, nam Klaus de walkie-talkie en zei:

‘Alex?’

‘Alles is kalm,’ zei de man die Alex werd genoemd en die nog steeds op post zat in de witte Volkswagen.

De gele bestelwagen reed voorbij het statige gebouw op de hoek van Private Bank Jonkhere. Achterin de laadbak van de wagen lagen het gereedschap en ander materieel van de stadsdienst. Klaus trok zijn werkhandschoenen aan en draaide zich om naar zijn manschappen op de achterbank.

‘Oké, jullie kennen de volgorde. Blijf gefocust.’

Ze stapten allemaal tegelijk uit, als spelers van hetzelfde

team, getooid in de werkkledij van het stadspersoneel: fluogele nylonbroek en een donkere sweater met kap. Alles verliep heel snel en vlotjes. Twee van hen haalden een zeil uit de laadbak en bouwden de tent op. De anderen namen de kegels en de wegversperring en zetten alles klaar. Klaus maakte met een lange staaf het deksel van de rioolput los, keek op zijn horloge en wachtte tot een paar van zijn handlangers de tent langzaam over de open rioolput schoven. Werkzaamheden aan de gang, zo leek het. Er werd een verbodsbord geplaatst, een driehoek met daarop de afbeelding van een donker mannetje met een spade die aan het werken was. Je zou kunnen denken dat hij iets aan het opgraven was. Mannen van de stad die overuren maakten op een zondag?

Klaus verdween in de tent en vervolgens in één ruk ook in de rioolput, waarna een handlanger de koffers – nu nog leeg – één voor één uit de laadbak haalde en ze in de tent bracht. Klaus daalde langs de ijzeren trap af die aan de muur vastgemaakt was en naar beneden leidde. Eenmaal onder de grond haalde hij zijn kleine, smalle zaklamp tevoorschijn om zich in het donker een weg naar zijn bestemming te kunnen banen. De lege koffers werden met een lang stuk touw door de rioolput naar beneden gelaten, als bakken voedsel voor een stel klemgeraakte mijnwerkers. De laatste koffers van de reeks waren groter en niet leeg. Ze bevatten een heel ander soort gereedschap dan de dingen die in de laadbak lagen en waren bestemd voor stadswerkers. Uit de eerste koffer werd een boormachine gehaald.

De mannen, zes in totaal, leken allemaal op elkaar, met de zaklamp rond hun voorhoofd gebonden. Ze verspreidden lichtstralen in het donker, die een eigen leven gingen leiden, als zaklampen in een donker bos. Mannen met een missie. Een opdracht.

Net toen Klaus op het punt stond de ultradunne computertablet tevoorschijn te halen waarmee hij, door een speciale scan in te voeren, ook het inbraakalarm van Bank Jonkhere kon

uitschakelen, ging zijn gsm af. Hij had het geluid afgezet, maar hij voelde het ding trillen in zijn broekzak en zou normaal nooit hebben opgenomen, als het niet zijn opdrachtgever was geweest. Hij zag de naam en nam onmiddellijk op.

‘Ja?’

‘Klaus? Hoever sta je?’

‘Ik sta net op het punt om binnen te gaan,’ zei Klaus. ‘Wat is er? Is er iets tussengekomen? Blazen we de operatie af?’

‘Neen,’ zei de opdrachtgever. ‘Maar...’

‘Maar wat? Is er iets mis met het alarm?’

‘Neen.’

‘Wat dan?’

‘Wel... het worden er zesenzestig, Klaus. Zesenzestig koffers, geen zevenenzestig.’

‘Zesenzestig?’

‘Ja, zesenzestig. Benning blijft buiten schot.’

‘Benning. Welk kluisnummer is dat dan?’

‘Nummer honderddrieënzestig.’

‘Als u het zegt.’

‘Ja, laat die koffer dus maar met rust. We hebben een deal en hij heeft zo te zien zijn woord niet gebroken. Het spijt me, ik wilde je dit gisterenavond nog laten weten, maar ik moest zeker van hem zijn. Ik weet het pas sinds enkele minuten.’

‘Oké, dan zijn het er zesenzestig.’

‘Klaus?’

‘Ja?’

‘Succes,’ klonk het.

Klaus hing op, en nadat hij kort daarna het alarm van Bank Jonkhere had uitgeschakeld, begon men met het doorboren van de stenen wand in de rioolgang. Klaus keek een tweede keer die ochtend op zijn horloge en zei tegen de anderen:

‘Oké, vanaf nu: honderd minuten.’

Hij stelde de chronometer in, waarna het boren begon. Het doorbreken van een wand, steen voor steen, tot een gat een opening zou worden en de opening een doorbraak. Een doorbraak

of doorgang naar de grootste geheimen van het land, die wel-
dra het daglicht zouden zien.

Dit was niet zomaar een kraak.

Er waren mensen uit het raam gesprongen, enkele maanden tevoren. 15 september 2008 was weer helemaal 11 september 2001 geweest. Op het plasmascherm in de vergaderzaal stond een reportage over het Amerikaanse drama op. Er werd commentaar gegeven over de slachtoffers – niet de arme mensen op straat die hun hypotheek niet meer konden betalen, maar de werknemers en poenpakkers van de banken zelf – die het nieuws van het bankroet en de sluiting zopas hadden vernomen. Hun dramatische en drastische acties gingen de hele wereld rond. Twee of drie voormalige werknemers, mannen in onberispelijke maatpakken, hadden dit alles niet zien aankomen en hadden de sprong naar beneden gewaagd, alsof het gebouw ook letterlijk in brand stond, al gold dat vooral als symbool voor de financiële markten op Wall Street. Wat hadden ze nog meer te verliezen? Ze hadden alles al verloren: hun spaarcenten, hun carrière, de studiefondsen voor hun kinderen, hun megavilla's, hun gigantische buitenverblijven en vooral hun waardigheid. Maar dat alles werd gewoon verteld door de droge voice-over van de nieuwslezers. Achtergrondinformatie. Wat de kijkers werkelijk zagen, was de verpersoonlijking van de ultieme nederlaag.

Op een filmische wijze, intriest, zagen ze de bankiers uit dat grote kantoor in New York komen, door de grote glazen deuren, met drie politieagenten die ernaast hadden postgevat om eventuele klappen op te vangen. De werknemers kwamen deze keer niet met een aktentas onder de arm naar buiten, klaar om een van de gele taxi's te roepen die hen naar hun exclusieve penthouse op Fifth Avenue zou brengen, maar met een kartonnen doos onder elke arm, en hun ontslagbrief in een maagdelijk witte envelop tussen de tanden. Hun hele carrière waren ze robotten geweest, die niet hadden nagedacht over hun onmenselijke acties en speculatieve drangneuroses. Die dag zagen ze er echter nog apathischer uit. Ze leken wel passagiers op een lijnvliegtuig waarvan de motoren waren uitgevallen en dat nu neerstortte: kalm, gematigd fatalistisch en geenszins meer in paniek. Het Kwaad was al geschied. Het enige wat ze konden doen, was zich bij hun noodlot neerleggen. Zo kwamen ze dus een voor een buiten, als hoofdrolspelers in een burleske tragedie die veel te lang had geduurd. Op straat, toen ze vlak uit de draaideur van Lehman Brothers Bank waren gewalst, neen, gespuugd, *verstoten*, werden ze beschimpt door een kleine protesterende mensenmassa die net niet met tomaten en rotte eieren klaarstond.

'Het nieuws sloeg hier in als een bom. Iedereen staat werkelijk aan de grond genageld. Wie had dit ooit zien aankomen?' was een van de stellingen die steeds maar door de nieuwslezers werd herhaald.

Jozef Benning stond voor het raam van de vergaderzaal en keek naar beneden. Hij bevond zich niet in de States, maar op duizenden kilometers van het Vrijheidsbeeld verwijderd, in het hartje van Brussel, België, Europa, en toch had hij het gevoel dat hij diezelfde heerschappen daar beneden ook uit zijn draaideur op de parking zou zien verschijnen. En zo was het ook. Want hoewel het andere spelers waren, bleef het uitgeschreven script hetzelfde. De directie had deze ochtend beslist om ook hier, in deze instelling, een van de grootste

verzekeringsmaatschappijen van het land, dertig mensen aan de deur te zetten, buiten te gooien, te *liquideren*.

Benning vroeg zich af wat hij zou doen als hij in die positie zou verzeilen. Zou hij uit een raam springen? Of niet?

'Speculaties, speculaties,' herhaalde hij luidop.

Hij geraakte er zelfs in deze benarde tijden niet vanaf. Het was zijn natuurlijke aard geworden. Hij wendde zich weer tot het televisiescherm dat naast het elektronische bord aan de muur hing, toen er op de deur werd geklopt.

'Ja?'

Er kwam een zoveelste replica binnen: een jonge werkkraacht, getooid in een wit hemd met korte kraag, opgerolde hemdsmouwen, een ultrafijne, hippe stoffen das die onlangs, net als de *moustache*, weer in de mode was geraakt en een flesje gezond mineraalwater in de hand. De nieuwe drug, afgekeken van de Steve Jobsen van deze wereld. Een Patek Philippe aan zijn pols maakte het plaatje compleet. De ruwe diamant die al de rest deed verbleken.

'Ga zitten,' zei Benning, zonder zelfs maar om een naam te vragen. Hij bleef staan bij het raam, klaar om het nieuws te brengen dat hij die dag al meer dan twintig keer had gebracht.

'De firma zit in slechte papieren, zoals u overal wel kan horen. De directie ziet zich daarom genoodzaakt een paar posities te schrappen of opnieuw te evalueren. Helaas valt uw positie...'

En zo ging het maar door. Benning had geprobeerd in het begin wat variaties op het thema te verzinnen, maar was er al snel achter gekomen dat die niet bestonden. Hij bleef in de weerspiegeling van het grote brede panoramaraam staren en zag hoe het silhouet achter zich steeds ongemakkelijker ging verzitten. Bij elke seconde stilte zakte het slachtoffer steeds dieper weg in de voering van de stoel. Zelfs de koffiethermos met de obligate kopjes op het dienblad, de klontjes en de chocolaatjes, stond er troosteloos bij, alsof er nooit nog een druppel van het zwarte goud zou uitkomen.

'Het spijt me. Ik weet dat het niet makkelijk zal zijn, maar...'

‘Ik heb een hypotheek, een gezin en twee kleine kinderen,’ probeerde de naamloze jongeman nog, maar ook hij moet beseft hebben dat het geen zoden aan de dijk zette. Zijn argumenten waren even onpersoonlijk en clichématig als de cijfers op de curve die uiteindelijk ook hem de das hadden omgedaan.

Hij was bovendien niet de eerste volwassen man in deze omgeving die in tranen uitbarstte. Benning zag het gebeuren en zette het televisiescherm uit, omdat hij anders misschien, door de overdreven dramatiek, werkelijk toch zelf uit het raam was gesprongen. Met een zucht ging hij aan de ellenlange vergader-tafel zitten, geflankeerd door denkbeeldige onderdanen die als hologrammen al waren opgelost, en richtte zich met gekruiste handen, in gebedsvorm, tot zijn zoveelste slachtoffer. In die zin leek hij wel een seriemoordenaar.

‘Ik weet dat het niet zo fraai klinkt, maar het is nu eenmaal hoe de zaken ervoor staan. En trouwens, ook al zal je het op dit moment niet willen geloven, maar... er zijn nog een pak ergere zaken in het leven dan deze job te verliezen.’

‘Ja, wat dan?’

‘Gezondheid, om maar iets te noemen.’

‘Dat klinkt een beetje makkelijk uit de mond van een van de bazen die mooi mag blijven zitten.’

Benning schrok zelfs niet meer van de toon die tegen hem werd aangeslagen, vanuit het besef dat een ontslagen werknemer toch niets meer te verliezen had en vrijuit kon praten tegen een overste die dat strikt genomen ook niet meer was. Benning keek naar de reproductie van ‘De Schreeuw’ van Edvard Munch, een beeltenis die al die tijd op zijn zenuwen had gewerkt en nu pas enige betekenis leek te krijgen. Alsof het speciaal voor dit moment was aangekocht.

‘Nee, makkelijk is het niet. Het is de waarheid. Ik herhaal het nog een keer: het is maar een baan. Het is niet je leven. Je bent nog gezond en relatief jong. Je hebt talent. Je hebt ook een beetje ervaring. Je vindt wel een nieuwe baan...’

Maar nog bleef de man jammeren als een klein kind dat zijn

zakje knikkers door de juf zag afgenomen worden. Benning zag hoe de man zich aan de haren bij de slapen trok, alsof hij niet kon vatten dat dit echt aan het gebeuren was. Een catastrofe, nog erger dan de voorspelling van het einde van de wereld die zich volgens de Maya's door een of andere natuurramp binnen een paar jaar zou voltrekken. Een aardbeving. Een sneeuwlawine in de sector. Benning wilde niet op zijn eigen Michael Kors-horloge kijken, maar hij voelde dat het tijd werd om het over een andere boeg te gooien. De waarheid.

'Luister, ik weet waarover ik spreek,' zei hij, en hij boog voorover. 'Ik ben ziek. Ernstig ziek. Kanker. Ik heb al bij al nog hooguit een jaar te leven als ik niet snel een donororgaan krijg.' Deze bekentenis deed de jongeman even opkijken, al wilde hij wellicht vooral weten of het niet een goedkope truc was om hem buiten te werken. Even stond hij op het punt in de lach te schieten als Benning hem niet op zijn meest menselijke manier had aangekeken. Benning kon er echter niet om liegen, zijn hart lag op zijn tong, net zoals zijn lever op sterven lag. Hij was even rechttoe-rechtaan en duidelijk als de vreselijke ziekte die hem langzaam aan het verteren was.

'Ik meen het. Ik heb niet zo lang meer, dus prijs jezelf gelukkig dat je tenminste nog gezond bent. Dit is geen doekje voor het bloeden, als je dat denkt.'

'Je liegt,' probeerde de andere nog.

'Neen, helaas niet. Je hebt geen idee hoe graag ik zou willen dat het wel zo was. Zie je, er is een wereldwijde crisis aan de gang die langzaam maar zeker aan mij voorbijgaat. Ik bedoel, ik zie het gebeuren voor mijn ogen, maar ik heb er volstrekt geen gevoel of empathie voor. Ik heb mijn eigen crisis.'

En zo was het. De wereld stond op zijn grondvesten te daveren, maar zou het wel overleven. De wereld was niet eindig, maar Jozef Benning wel. Drieënzestig was hij dit jaar geworden. Het spiegelbeeld in het raam of in close-up op het scherm van zijn laptop toonde een oudere Vlaamse keizer, een Clausiaanse brede kop met platte neus, vriendelijke, kleine ogen en wit,

echt hagelwit, krullend, kort haar dat op zijn Romeins naar voren rolde. Een kop om te beeldhouwen. Voorts zag Benning er helemaal niet uit als een terminale kankerpatiënt, maar aan de andere kant: liep dat niet altijd zo? Met zijn korte nek en brede schouders zat hij als gegoten in het donkerblauwe maatpak van Hugo Boss dat zijn dagelijks uniform was geworden. Toen hij opkeek van zijn eigen beeld, merkte hij dat het lam dat hij naar de slachtbank had geleid de kamer alweer had verlaten. Geluidloos, op kousenvoeten over het gezellige, dikke tapijt van de vergaderzaal, terug op de koude vloertegels van de bewoonde wereld.

Benning maakte zich op om de rest van zijn spullen in te pakken. Hij keek naar de drie kartonnen dozen die hij al een hele week lang aan het vullen was. Het hoefde niet uitgesproken te worden. Benning werd niet buiten gegooid.

Neem je tijd, Jozef. Als je wil dat alles hier in jouw kantoor blijft zoals het was, dan doen we dat gewoon.

Ja, ze zouden er al snel een mausoleum van maken. Hij stond op en stopte zijn Filofax – al jaren voorbijgestreefd door nieuwe technologieën als de iPhone, zijn dictafoontje (waarvoor zou hij dat onnozele achterhaalde spul ooit nodig hebben behalve om zijn memoires te dicteren?) en een paar stempels en zegels weg.

Toen hij weer voor het raam stond, ging de intercom en hoorde hij de stem van Betty, zijn secretaresse, die, zoals hij dacht, er nog eentje had klaarstaan voor de galg. *Another one bites the dust.* Benning zag dat het al bijna over vijf uur was en hield zich klaar om haar te melden dat hij er genoeg van had voor vandaag. Tot zijn verbazing zei ze:

‘Meneer Benning? Ik heb een buitenlijn voor u. Een zekere dokter Burssens.’

Benning bleef verstokt staan. Het kon toch niet dat alles vandaag op één punt samenkwam? Hij huiverde bij de gedachte aan Burssens, de engel des doods die hem zijn doodvonnis had gegeven, droog en doortastend in woorden die veel te

clichématig klonken om gemeend over te komen.

‘Zal ik hem doorverbinden? Meneer Benning?’

Sprakeloos keek Benning naar de intercom. Waarom belde Burssens hem op zijn werk, hier op dit uur, op kantoor? Hij checkte zijn gsm, die hij tijdens de liquidaties beleefdheids-halve had uitgezet, en zag dat de dokter hem het voorbije uur ook al twee keer had trachten te bereiken. Dit kon alleen maar dringend nieuws zijn. De resultaten van het laatste bloed-onderzoek? Uitzaaiingen? Als dat het geval was, stond hij er slecht voor. Maar zou zoiets wel langs de telefoon gemeld worden?

‘Bent u daar nog?’

‘Ja, verbind hem maar door,’ gaf hij uiteindelijk toe, de ogen in berusting sluitend, alsof het finale verdict onvermijdelijk was. Hij wachtte drie tellen om de hoorn van de haak te nemen.

‘Hallo, Jozef? Hugo Burssens hier.’

De twee kenden elkaar al zolang dat ze elkaar bij de voornaam noemden. Al kon Benning de gedachte niet van zich afschudden dat de goeie dokter waarschijnlijk elke stervende patiënt zo informeel aansprak. Een hart onder de riem steken, heet dat.

‘Wat is er?’ hoorde Benning zich zo opgewekt mogelijk vragen.

‘Ik heb uitstekend nieuws,’ klonk het. ‘Enfin, ze zullen me vermoorden als ze erachter komen dat ik nu al met jou aan de lijn hang, maar ik kon het niet laten. De papieren zijn in orde, misschien zijn ze zelfs al opgestuurd naar jou thuis.’

Hij pauzeerde, nam een aanloop.

‘Je hebt het gehaald, Jozef.’

Er viel een stilte, die allesbehalve ongemakkelijk was. Benning hield zich vast aan zijn zwartlederen directeursstoel, vervaardigd uit het interieur van een Lamborghini LP 640. De stoel draaide een halve draai met hem mee.

‘We hebben iemand voor je gevonden, Jozef,’ zei de dokter weer even zakelijk, maar met een zachtere stem. ‘Een donor. Ik heb je altijd gezegd dat het snel kan gaan. Zo gaat dat nu eenmaal:

in curves, in fluctuaties, in golven. Ik heb je dat al eens uitgelegd, denk ik. Soms is het kalm op de transfermarkt, om het zo te zeggen, en soms komen er ineens meerdere organen in één keer vrij, als ik me even zo goedkoop mag uitdrukken. Het gaat op en neer.'

'Een donor?' vroeg Benning. 'Hoe? Wie?'

'Dat maakt niets uit,' zei de dokter. 'Stel je daar maar geen vragen bij. Het voornaamste is dat hij er is. Bekijk die papieren zo snel mogelijk, onderteken ze, bezorg ze terug aan het ziekenhuis en het gemeentehuis, en dan is het geklonken. De nodige formaliteiten zullen wel in orde worden gebracht op het gemeentehuis. Dan moeten we gewoon zo snel mogelijk een datum prikken voor de operatie, maar dat kan je wel allemaal afspreken via mijn secretaresse, nietwaar?'

Benning kreeg niets anders over zijn lippen dan:

'Dat is... fantastisch, bedankt.'

Terwijl het eigenlijk onwezenlijk was. Een tweede kans!

'Ja, zoals ik al zei, ik wilde je het nieuws vooral persoonlijk brengen, omdat ik weet dat je dat wel op prijs stelt. Ik hoef niet altijd alleen het slechte nieuws te brengen, nietwaar? Al weet ik dat de meeste van die ambtenarenzakken die taak wel met veel plezier op zich zouden nemen.'

Benning hoorde nog een paar details, maar toen hij had opgehangen, was de wereld definitief veranderd. Hij ging weer voor het raam staan, op krak dezelfde plek als daarnet, maar voelde zich helemaal anders. Hij stond als het ware in een ander gebouw, op een andere verdieping, in een andere stad, in een andere branche, de branche van het Leven. Hij had de afgrond die daarnet nog voor hem lag, weten te vermijden.

'Wat als ik nu toch zou springen?' dacht hij. 'In het besef dat ik toch genezen ben en niet ten onder zal gaan? Zou dat dan niet de ultieme overwinning op de dood zijn in plaats van de obligate nederlaag?'

Hij moest er even om glimlachen, maar die lach verstarde al snel. Met name toen hij beseftte dat door dit goede nieuws en

het feit dat zijn leven kon worden verlengd, hij zich ineens niet meer zo zou moeten haasten om bepaalde *andere* formaliteiten in orde te brengen. De erfenis. De nalatenschap. En het probleem dat hij daarvoor nog altijd niet echt onder ogen had willen zien.

Wat jammer dat voor dat probleem ook niet gewoon een nieuwe donor kon worden gevonden...

2

Benning stapte die avond uit zijn Audi 8 Sport Plus en tikte de code in op het hekken van de *gated community* waar zijn villa, net als die van zovele ex-burgemeesters en NAVO-bazen, ook was gehuisvest in de Bossquare, de doodlopende straat aan het einde van de Louisalaan, aan de rand van Brussel. Hij voelde zich weer heel even als een scholier die op de dag van zijn proclamatie in de wolken was omdat hij het goed had gedaan en voor het goede werk een kanjer van een cadeau kon verwachten van zijn ouders. Hij liep gezwind de oprit op en bukte zich om de post uit de brievenbus te halen, toen hij merkte dat die leeg was. Dat betekende dat zijn vrouw Erna al voor hem was thuis gekomen. Dat was niet meer dan normaal, al wilde hij per se zelf met eigen handen zijn herwonnen geluk in de vorm van het medisch dossier voelen, tastbaar maken.

‘Heb jij de brievenbus al geleegd?’ was het eerste wat hij haar vroeg in de hal, bij de obligate kus die hij haar, zelfs na meer dan dertig jaar huwelijk, nog elke dag gaf.

‘Ja, natuurlijk, maar er zat niets speciaals of belangrijks in.’

‘Neen? Zeker van?’

Benning bleef staan bij de oude commode in de gang waarop hij doorgaans zijn sleutels legde en de post sorteerde. Een paar rekeningen, een geboortekaartje, enkele reclamefolders en wat

late en achterhaalde propagandafolders van politieke partijen, maar meer niet. Geen spoor van een envelop van het ziekenhuis.

‘Zat er toevallig geen grote witte envelop van het ziekenhuis in?’ vroeg hij voor de zekerheid.

Erna Benning hoorde het duidelijk donderen in Keulen. De euforie was nog niet helemaal verdwenen, maar toch vroeg Benning zich af waarom Burssens dan daarnet nog had gevraagd de brievenbus leeg te maken. Of had hij dat dan gedroomd? Een verregaand resultaat van een tumor die zich pijlsnel van zijn lever naar zijn hersenen had gehaast? Een vorm van *wishful thinking*? Hij besloot het zich niet al te veel aan te trekken en wilde het achter zich laten. Even kwam hij zelfs in de verleiding om zich na deze zware dag eerst een glas cognac in te schenken en bij de oude haard alles nog eens te overlopen, tot hij tot het besef kwam dat dit niet meer kon.

‘Je weet hoe het werkt, Jozef,’ had Burssens een paar maanden geleden gezegd. ‘De donors staan allemaal op een gemeenschappelijke Europese lijst die dagelijks wordt gecheckt en aangepast. We moeten ons aan de procedure houden. Het kan best zijn dat er een donorlever vrijkomt, hier in België, hier in Etterbeek of Schaarbeek, wie weet. Het kan zelfs best zijn dat er iemand van jouw bedrijf daarnet een hartinfarct heeft gekregen en daardoor een lever beschikbaar is, maar dan nog is die niet voor jou. Internationaal betekent in dit geval dat het orgaan soms per vliegtuig naar Italië of Noorwegen wordt overgebracht, simpelweg omdat de volgende kanshebber op de lijst daar woont.’

‘Wat kan ik dan doen om hogerop die lijst te geraken?’ had Benning willen weten, met de dood voor ogen.

‘Afwachten,’ was Burssens’ advies. ‘En punten verzamelen. Ik heb je al verteld dat ze werken met een puntensysteem. Hoe vreselijk het ook mag klinken... Een rapport. Zoals op school. Behaal je twaalf punten, dan is dat nog niet genoeg. Niet ernstig genoeg. Hoe slechter je ervoor staat, hoe meer punten je